

Vägtrafiklagen revideras, kommunerna bör förbereda sig på genomförandet

Kompletterande diaserie till Kommunförbundets cirkulär

Hanna Kemppainen, Johanna Vilkuna

19.6.2019

1. Beakta ikraftträdandet och övergångsbestäm- melserna

Vägtrafiklagen 729/2018

■ 194 § Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2020.

■ 195 § Övergångsbestämmelser:

- **Spärrlinje** (tidigare gul ändras till vit) förnyas inom **tre** år efter denna lags ikraftträdande.
- Vägmarkeringen **fortsättning på cykelbana** förnyas inom **två** år efter denna lags ikraftträdande.
- Vägmärken enligt vägtrafikförordningen (182/1982) får användas **i 10 år** efter ikraftträdandet av denna lag, dock så att vägmärkena för cykelåkning och körning med moped förbjudna (C12) och gångtrafik, cykelåkning och körning med moped förbjudna (C15) ska tas i bruk när denna lag träder i kraft. (märkets innehåll ändras)

C12

C15

- **Vägmarkeringarna** enligt vägtrafikförordningen får användas i **sju** år efter ikraftträdandet av denna lag.

2. Samtycke till trafikanordningar

Uppsättande av trafikordningar (71 §)

En trafikordning uppsätts:

1. På landsvägar av väghållaren
2. På gator, och på andra av kommunen förvaltade vägar, av kommunen
3. på andra än i 1 och 2 punkten avsedda vägar av väghållaren efter att denne fått **kommunens samtycke till det**
 - Väghållaren är i dessa fall en vägdelägare eller ägare eller innehavare av en fastighet till vilken vägen hör
 - Ärendet inleds i kommunen **på ansökan.**
 - På lämnandet av samtycke tillämpas **förvaltningslagen.**
 - **Kommunen får ta ut en avgift** för behandlingen av det samtycke som avses i 1 mom. 3 punkten.
4. För tillfälligt bruk även av en polisman, en gränsbevakningsman, en tullman eller räddningsmyndigheterna.
 - En enskild väghållare behöver inte skaffa samtycke av kommunen för uppsättande av tillfälliga trafikordningar som är behövliga på grund av vägens skick eller arbete som utförs på eller invid vägen.

Uppsättande av trafikordningar (71 §)

- Väghållarens beslut som avses i 1 mom. 1–3 punkten ska tillställas Trafikledsverket så att uppgifter om trafikordningen kan registreras i informationssystemet (Trafikledverkets Digiroad-informationssystem).
- Trafikledsverket kan meddela närmare föreskrifter om vilken slags information som ska förmedlas till Trafikledsverket, och på vilket sätt och i vilket format detta ska göras.
- Med trafikordning avses ett trafikljus, ett vägmärke eller en vägmarkering.

Samtycke

- **Den sökande ansvarar för att samtyckesärendet anhängiggörs.**
 - Kommunen har inte någon allmän tillsynsskyldighet när det gäller iakttagandet av vägtrafiklagen.
- Kommunen bör fatta ett **förvaltningsbeslut** om samtycke med **tillämpning av förvaltningslagen**
 - Till beslutet fogas en anvisning om omprövningsbegäran enligt förvaltningslagen, inte kommunallagen (vägtrafiklagen 193 §, förvaltningsbesvär)
- Kommunen bör kontrollera att trafikordningen är korrekt och att den är ändamålsenlig med tanke på en säker användning av vägen.
- Lagen gör det också möjligt att ta ut **handläggningsavgifter**.
 - Avgifterna är i sin tur en viktig inkomstkälla i kommunernas ekonomi, framförallt då resursbehoven för handläggning av dessa ärenden ökar.

Nödvändiga åtgärder i kommunen 1/3

- Det finns skäl för kommunen att fatta **beslut om taxa** i enlighet med kommunallagen för att täcka kostnaderna som uppstår för kommunen - på samma sätt som kommunen har beslut om taxa t.ex. för behandling av bygglov och övriga åtgärder inom byggnadstillsynen.
 - Grunderna för och fastställande av kommunens taxa.
 - Avgifterna eller avgiftsklasserna i proportion till arbetsmängden, till exempel klara fall och fall som kräver besök i terrängen och/eller förhandlingar.
 - I fakturan inkluderas faktureringskostnader, övriga förvaltningskostnader och kostnader för datasystem.

Nödvändiga åtgärder i kommunen 2/3

- Fullmäktige kan i förvaltningsstadgan **delegera sin beslutanderätt** om kommunens beslut om samtycke och fastställandet av avgift till tjänsteinnehavare, om detta inte redan har gjorts (91 § i kommunallagen).
- Kommunen kan utarbeta en **kundanvisning** för ansökan om samtycke:
 - Uppgifter om de handlingar som ska fogas till ansökan, inkl. en trafikregleringsplan.
 - Anvisningar om huruvida den sökande ska ange koordinaterna för trafikanordningen i samband med ansökan.
 - Övriga anvisningar och information om hur handläggningsavgiften fastställs.
- Kommunen bör beakta att
 - Myndigheten har allmän rådgivningsskyldighet, men det är inte den beslutsfattande myndighetens uppgift att agera planeringskonsult.
 - Enskilda aktörer kan anlita sakkunnigtjänster i planeringen av regleringen av trafiken, vilket också kommunerna gör.

Nödvändiga åtgärder i kommunen 3/3

- I samband med samtycket finns det skäl att ange de ärenden som **den sökande bör sköta**.
 - Den sökande ansvarar för att sätta trafikanordningen på plats och sköta underhållet av den.
 - Den sökande ansvarar för att trafikanordningen är uppdaterad och korrekt, även om förhållandena eller situationen skulle förändras.

Uppgifterna om trafikanordningen skickas till Trafikledsverket

- **Uppgifterna skickas i regel av den som sätter upp trafikanordningen**
 1. På landsvägar, av väghållaren
 2. På gata eller annat område som administreras av kommunen, av kommunen
 3. På andra än i 1 och 2 punkten avsedda vägar av väghållaren (vägdelägare eller fastighet) efter kommunens samtycke
- Kommunen kan skicka besluten om samtycke till Trafikledsverket.
- Om det är den som sätter upp trafikanordningen som ska lämna in uppgifterna, bör anvisningar om skyldigheten att lämna uppgifter ingå i samtycket.
- **Kravet träder i kraft 1.6.2020**, ingen övergångsperiod.
- **Kravet gäller beslut som fattats efter att lagen trätt i kraft.**

Trafikledsverkets bestämmelser om lämnande av uppgifter från trafikordningar till Digiroad

- Trafikledsverket har inlett arbetet med att utarbeta mer detaljerade anvisningar för kommunerna.
- Trafikledsverket avser ordna ett seminarium på hösten 2019 där utkastet till anvisningar behandlas.
- Trafikledsverkets mål är att utkastet ska läggas ut på Dinåsikt.fi för kommentarer i början av 2020.
- Målet är att anvisningen ska vara klar våren 2020.

Data från trafikanordningar ur kommunernas perspektiv

- Kommunernas möjligheter och resurser för att meddela geografisk information och andra uppgifter om trafikanordningar är begränsade i dagsläget.
- Kommunförbundet har föreslagit för Kommunikationsministeriet att en **övergångsperiod bör införas** för bestämmelsen om inlämnande av uppgifter i samband med att vägtrafiklagen kompletteras.
- Viktigt att Trafikledsverkets föreskrifter utarbetas i **samarbete med kommunerna**
 - Föreskrifterna bör lämpa sig för alla väghållares verksamheter och möjligheter
 - Utgångspunkten bör vara en gemensam syn på vilken information som ska skickas, med tanke på möjligheter och nyttan
- Viktigt att också **framöver erbjuda information via gränssnitt.**

3. Åtgärder som kan vidtas på förhand

Försökstillstånd

- Märken som inte ändrar beteendereglerne kan anges genom försökstillstånd innan lagen träder i kraft.
- Om kommunerna har behov av att snabbare ta i bruk t.ex. informationsmärken, kan de ansöka om försökstillstånd hos Kommunikationsministeriet för andra märken än de som är förpliktande för vägtrafikanter.
- Vägtrafiklagen innebär nya högklassiga skyltar för cykeltrafiken. Sådana skyltar används med försökstillstånd redan i Tammerfors stadsregion, Helsingfors, Uleåborgsregionen och Åboregionen.

Märken som anger cykelbana, förberedelser

- Fortsättning på cykelbana kan enligt kommunens eget val målas över (dvs. ändras till en vanlig skyddsväg) innan lagen trätt i kraft.
 - Kommunförbundet ser inget hinder för detta, så länge trafiksäkerheten iakttas
- En tilläggsskylt (H23.2) kan sättas upp under cykelvägmärket (D5) om cykelbanan kvarstår som dubbelriktad.
 - Om en tilläggsskylt sätts upp ska den dock helst täckas med påse
- Under märkena B5 ("väjningsplikt i korsning") och B6 ("STOP-märke") kan en tilläggsskylt (H23.1) med varning om dubbelriktad cykelbana läggas till innan lagen trätt i kraft. En tilläggsskylt (863) enligt den tidigare lagen kan användas med beaktande av att användningstiden enligt den nya lagen går ut 2030.

Andra faktorer som ska beaktas

- Nya trafikmärken kan sättas upp i terrängen och täckas med skiva/påse.
- Förpliktande nya trafikmärken (B,C,D, E-serien och nya förpliktande tillägsskyltar) får inte vara synliga innan lagen trätt i kraft.

4. Cykling

Dubbelriktad trafik på enkelriktad gata blir möjlig för cyklister om det tillåts med tillägsskylt

- Körning i motsatt riktning på enkelriktad gata ska vara möjlig om det tillåts med trafikmärke.

E14.2

H12.10 Cykling

- Märke E14.2 anger en väg med enkelriktad fordonstrafik. På vägen kan dubbelriktad cykeltrafik tillåtas med tillägsskylten H12.10 försedd med texten "Gäller ej".
- Märket E14.2 placeras i riktning med vägen.
- Det är förbjudet att förbigå märket med fordon och spårvagn. Det kan tillåtas cyklister att förbigå märket genom tillägsskylten H12.10 med texten "Gäller ej".
- Märket kan också placeras enbart vid vägen eller vid en anordning som stänger en del av vägen.

Markering av dubbelriktade cykelbanor

- Nytt i fråga om vägmärket för cykelbana (D5) är att dubbelriktade cykelbanor ska anges med tillägsskylt H23.2 eller H9.1.
 - ingen övergångsperiod
 - Det finns ett stort behov av tillägsskyltar för trafikmärken, då största delen av cykel- och gångvägarna är dubbelriktade.
- Också i anslutning till märkena B5 (väjningsplikt i korsning) och B6 (STOP-märke) bör en tillägsskylt H23.1 omedelbart efter att lagen trätt i kraft sättas upp för att uppmärksamma bilisterna på en korsande dubbelriktad cykelbana (beakta förberedelserna).

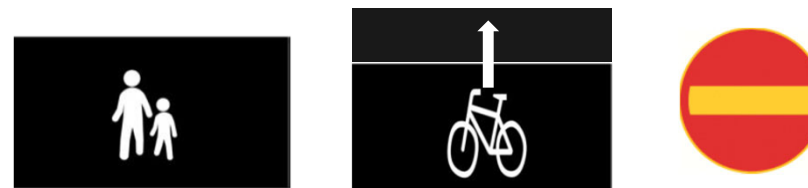

H23.1

- Formuleringen för tillägsskylten H23.1 är i dagsläget "kan anges", men enligt Kommunikationsministeriet är avsikten att formuleringen ska ändras i samband med preciseringen av uppgifterna i vägtrafiklagen till "anges", vilket innebär att också den blir förpliktande.

Markering av en enkelriktad cykelbana då en cykel- och gångbana löper parallellt

- En gångbana och cykelbana anges med åtminstone vägmärken (med symboler för gångbana och cykelbana) och cykelbanan markeras med en pil som visar rätt färdriktning för cyklisterna.

- Utöver dessa kan man använda märken i mindre format för förbjuden körriktning, vilket gör det tydligt för cyklisterna också vintertid i vilken riktning man får köra på cykelbanan.
- Det finns skäl att markera en gångbana så att märket kan läsas från bägge hållen. Det förtydligar att gångbanan bredvid en cykelbana är dubbelriktad.

- Om det är möjligt att konstruktionsmässigt avskilja banorna bör cykelbanan märkas ut enbart som cykelbana (trafikmärke D5) <https://goo.gl/maps/bq1J3cxX9YvA8TSB7> och inte som cykel- och gångbana som löper parallellt (trafikmärke D7) <https://goo.gl/maps/Q6D2fSBJ3LyTgc8Q7>.

Markering för fortsättning på cykelbana

- Fortsättning på cykelbana (vägmarkering L4) markeras härfter endast om väjningsplikten mot dem som korsar körbanan har angetts med trafikmärket B5, B6 eller B7. Fortsättning på cykelbana markeras också vid korsning som styrs med trafikljus. **Vägmarkeringen för fortsättning på cykelbana ska inom två år från ikraftträdandet av lagen markeras på det sätt som föreskrivs (bilaga 4.2).**

B5

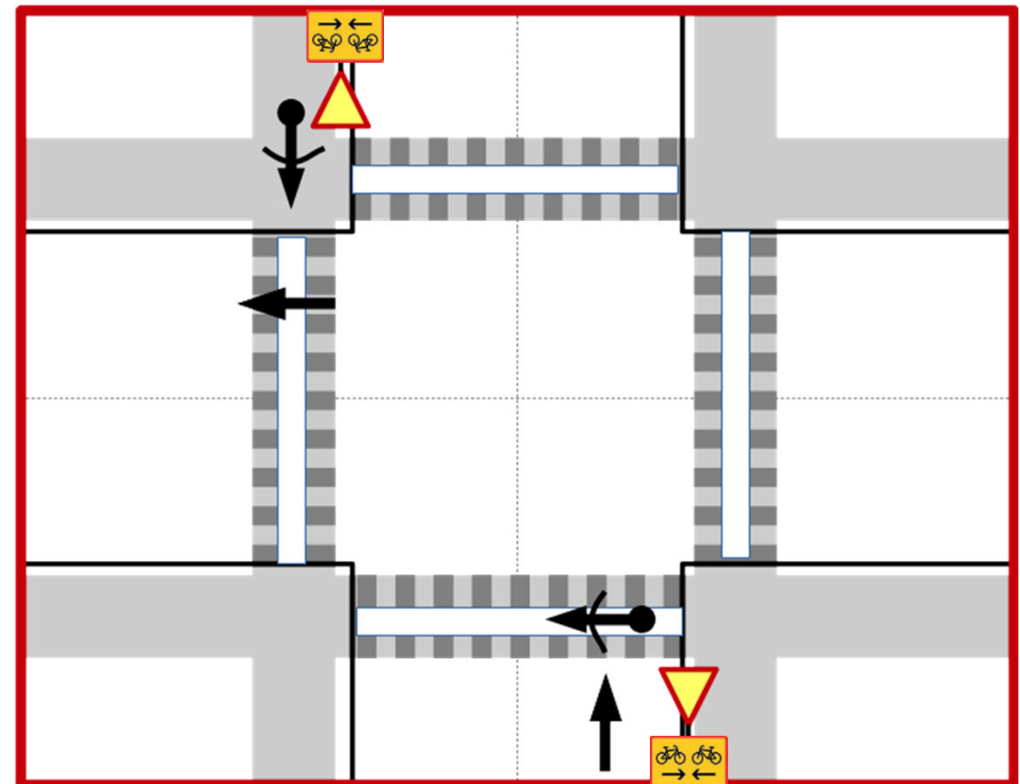
B6

B7

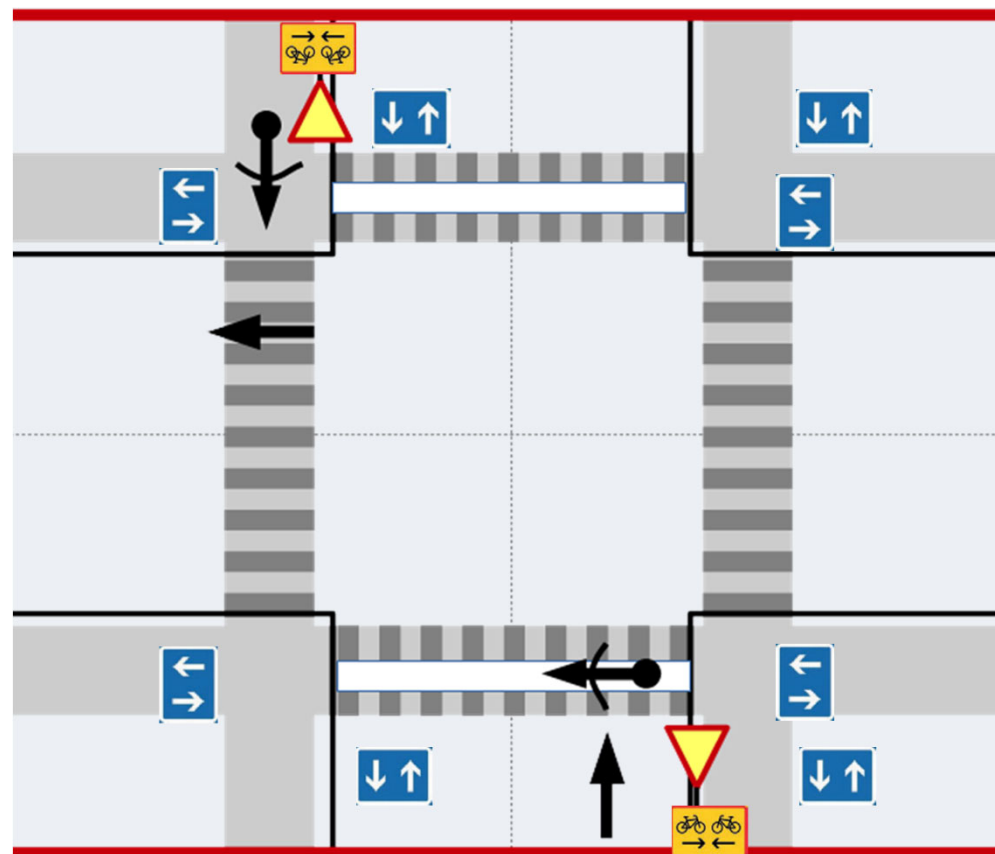
Ändringar i sättet att markera fortsättning på cykelbana 1/2

- I dagsläget markeras alltid fortsättning på cykelbana och en varning om dubbelriktad cykelbana kan anges.

Ändringar i sättet att markera fortsättning på cykelbana 2/2

- Fortsättning på cykelbana markeras härefter med vägmarkering för körbana endast om väjningsplikten mot dem som korsar körbanan har angetts med vägmärket B5 ("väjningsplikt i korsning"), B6 ("STOP") eller B7 (nytt vägmärke, "väjningsplikt vid en plats där cyklister korsar vägen").
- Fortsättning på cykelbana markeras också vid en sådan plats för korsning av körbanan som styrs med trafikljus.
 - Enligt Kommunikationsministeriet ska detta göras klarare i samband med vägtrafikförordningen.
- Dubbelriktade cykelbanor markeras alltid med tilläggs skyltar.

Ny gatutyp: cykelgata

- Väghållaren kan med hjälp av trafikmärken markera cykelgator, där fordonstrafik är tillåten på cykeltrafikens villkor. Det är fråga om en gata med en körbana och en gångbana. Det är tillåtet att köra bil på en cykelgata, men cyklister ska ges företräde vid användningen av vägen.

E28

På områden som avgränsas av märkena E28 och E29 ska de gällande trafikreglerna för cykelgator iakttas. Märket ska vara placerat på körbanans högra sida.

E29

- 45 § *Körning, stannande och parkering på cykelgata som anges med trafikmärke*
 - Ett fordon som förs på en cykelgata som anges med trafikmärke ska lämna cyklister fri passage. Körhastigheten ska anpassas till cykeltrafiken.
 - Parkering av ett fordon på en cykelgata är tillåten endast på en markerad parkeringsplats. Fordon som är försedda med parkeringstillstånd för rörelsehindrade får dock parkeras också på andra ställen på en cykelgatas körbana, om detta inte medför oskälig olägenhet.
 - Cyklar och mopeder får på en cykelgata parkeras även på gångbanan, om detta inte medför oskälig olägenhet för användningen av gångbanan.

Nytt trafikmärke: nytt märke som anger förkörsrätt och väjningsplikt

- **B7 Väjningsplikt vid en plats där cyklister korsar vägen:** Med märket anges att fordon och spårvagnar ska väja för en cyklist som korsar körbanan på en fortsättning på en cykelbana. Med märket kan endast anges en i konstruktionshänseende upphöjd fortsättning på en cykelbana. Märket kan placeras på högra sidan av körbanan, ovanför körbanan, på en refug på körbanan eller på vänstra sidan av körbanan.

- **D5 Cykelbana:** Med märket anges en cykelväg som cyklisterna ska använda då de kör i riktningen i fråga. Om märket har en tilläggsskylt med texten "Mopedkörning tillåten" är det tillåtet att köra moped på cykelbanan. En dubbelriktad cykelbana anges med tilläggsskylten H23.2 eller H9.1. Om det finns en dubbelriktad cykelbana endast vid vänstra sidan av vägen och det med hänsyn till färdleden eller av andra skäl är tryggare att använda vägaren eller den högra kanten på körbanans högra sida får cyklister använda vägaren eller körbanans högra kant. Vid körning på cykelbana ska iaktas vad som bestäms i denna lag om körning på körbana.
- Cyklister kan låta bli att använda en cykelbana som endast finns på vänster sida och i stället köra på körbanan (märke D5). I den nuvarande förordningen är detta tillåtet endast för en "kort sträcka" (jfr. VägtrafikF 18 §).

5. Parkering och stannande

Förbud i fråga om stannande och parkering 37 §

- I lagen tillåts fortfarande stannande på gångbana eller cykelbana för en kort tid.
- Utskottet har i sina motiveringar ansett att nämnda bestämmelse är nödvändig i dagsläget, bland annat för att möjliggöra på- eller avlastning av gods.
- I den fortsatta planeringen av gatuinfrastrukturen bör man beakta dessa behov så att parkering på gångbanor krävs så sällan som möjligt.
- Utskottet uppmuntrar kommunerna att planera fungerande arrangemang för lastning m.m., i synnerhet när det gäller nya bostadsområden.

Förbud i fråga om parkering 38 §

- Lagen innehåller inte det förbud som ingick i den tidigare lagen om att parkera på ett privat område utan tillstånd av fastighetens ägare eller innehavare.
- Vägtrafiklagen tillämpas på vägar och i rättspraxis har t.ex. gårdar både kring egnahemshus och kring flervåningshus betraktats som andra områden än vägar.

Parkeringstidens början 40 §

- Om den maximala parkeringstiden har begränsats med vägmärket H19 enligt bilaga 3.8 till denna lag, ska den som parkerar uppge parkeringstidens början på ett tydligt och väl synligt sätt.

H19.1

H19.2

- Varken i lagen eller i lagmotiveringen anges dock närmare vad som avses med ett tydligt och väl synligt sätt.
- Som parkeringstidens början ska anges den tid då fordonet parkeras. Som parkeringstidens början får även anges den närmast följande hel- eller halvtimmen från det att fordonet parkerades, beroende på vilken tidpunkt som är tidigare.
- Skyldigheten att ange parkeringstidens början gäller andra motordrivna fordon än mopeder och motorcyklar.**
- Tidsbegränsning för parkering som gäller alla fordon anges med en tilläggs skylt.

Förvaring av fordon på väg 42 §

- Fordon som inte faktiskt används i trafiken får inte lämnas, förvaras eller läggas upp i lager på en väg.
 - Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD:2015:119: "som inte faktiskt används i trafiken" avser en situation där man uppenbarligen inte längre har för avsikt att använda fordonet i trafik i det ursprungliga avseendet.
 - Att ett fordon är uppenbart permanent ur trafik eller inte faktiskt används framgår bl.a. av hur lång tid fordonet stått på platsen, hur olämpligt det är för trafik, eventuell annan användning (t.ex. som förråd), att fordonet är oregistrerat, obesiktigat eller oförsäkrat, att skatt inte har betalats samt delarnas skick eller att delar saknas.
 - Paragrafen motsvarar 28 § i den gällande vägtrafiklagen, som togs in i lagen i samband med skrotfordonslagstiftningen år 2008.
 - Gatuutrymmet är inte avsett för förvaring av fordon.
 - Hur kan väghållaren ingripa i alla olika former av förvaring? (bl.a. släpvagnar och husvagnar)
 - I kommunerna önskar man nationellt rekommenderad praxis

6. Annat nytt och ändringar

Begäran av tillstånd av polisen

- Kommunen behöver inte längre bereda polisen tillfälle att ge ett utlåtande om saken innan en trafikanordning som är avsedd att vara bestående sätts upp.
- Även om skyldigheten inte längre gäller kan kommunen, om den så önskar, bereda polisen tillfälle att ge ett utlåtande i ärendet.

Nya vägmarkeringar

- I den nya lagen kan vägmarkeringen K1 (mittlinje) ersättas med två parallella mittlinjer (parallella mittlinjer används redan med stöd av Kommunikationsministeriets försökstillstånd).
- Nya vägmarkeringar utgörs av M5 (begränsning av stannande), M15 (laddning), M18 (korsningsrutnät) och M19 (vägmärke).
 - Med vägmarkeringen M18 anges det att ett fordon inte får stannas vid markeringen. Förbudet gäller stannande vid markeringen också då fordonet befinner sig i en kö där trafiken stannat.
 - Med vägmarkeringen M19 är det möjligt att framhäva betydelsen av ett trafikmärke. Bestämmelser om trafikmärken som framhävs genom vägmarkeringar utfärdas genom förordning av statsrådet.

Användning av dubbdäck 106 §

- Ett fordon's däck får förses med slirskydd... från början av november till slutet av mars. Också under andra tider får dubbdäck användas för fordon, om vädret eller väglaget förutsätter det.

Med märket C48 förbjuds körning med motordrivna fordon med dubbdäck. Förbudet gäller inte körning till en fastighet som är belägen vid vägen, om det inte finns någon annan farbar förbindelse till fastigheten.

Övriga nya trafikmärken: *Förbuds- och begränsningsmärken*

C5 Körning med traktor förbjuden: Förbudet gäller körning med traktor vars konstruktiva hastighet är 60 kilometer i timmen eller lägre. Förbudet gäller också körning med motorredskap och lätt fyrhjulning.

C10: Cykelåkning förbjuden

C12: Cykelåkning och körning med moped förbjudna

C14 Gångtrafik och cykelåkning förbjudna

C15 Gångtrafik, cykelåkning och körning med moped förbjudna

Övriga nya trafikmärken: *Förbuds- och begränsningsmärken*

C27 Fordons största tillåtna massa på boggi: Talet på märket anger ett fordons största tillåtna faktiska massa på boggi i ton. När massan uppmäts beaktas även lasten. Om boggin har fler än två axlar, får den i märket angivna största tillåtna massan på boggin överskridas i enlighet med tabellen nedan. Tabellen tillämpas också på andra än de axlar som finns i boggin då de på varandra följande axlarnas avstånd är max. 2,50 meter.

Talet på märket	Tre axlar	Fler än tre axlar
14 t	18 t	20 t
18 t	23 t	26 t
21 t	27 t	30 t

Övriga nya trafikmärken: *Påbudsmärken*

D8 Snöskoterled: Märket anger en snöskoterled. Andra motordrivna fordon än snöskotrar får inte föras på en snöskoterled. Den som kör på en snöskoterled ska iaktta det som i denna lag föreskrivs om körning på körbana. Gående ska i första hand använda ledens högra sida.

- Tidigare (i vägtrafikförordningen) var uttrycket: "...Andra fordon..."
- Betyder i praktiken att till exempel cykelåkning är tillåtet
- Notera ändringen som gäller tunga snöskotrar.

Övriga nya trafikmärken: *Påbudsmärken*

D10 Minimi hastighet: Talet på märket anger den hastighet i kilometer i timmen som ett fordon inte får underskrida, om inte trafiksituationen förutsätter det. Märket gäller fram till märke D11. Märket placeras på högra sidan av körbanan. Det kan dessutom placeras på vänstra sidan av körbanan. Märket kan också användas på märke C36 (=förbud som gäller ett körfält)

D11 Minimi hastighet upphör: Märket placeras på högra sidan av körbanan. Det kan dessutom placeras på vänstra sidan av körbanan.

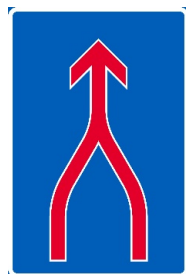
Övriga nya trafikmärken: *Regelmärken och informationsmärken*

E13.1 och E13.2 Cykelfält: Med märket kan ett cykelfält anges. Märket placeras på högra sidan av körbanan eller ovanför cykelfältet.

E26 Gågata och E27 Gågata upphör: Symboliken har ändrats.

E30 Sammanvävning av körfält: Med märket anges det att två körfält löper samman och att fordonen turvis ska köra in på det fortsatta körfältet.

Informationsmärke: F49 Centrum

Närmare upplysningar

Hanna Kemppainen
Johanna Vilkuna
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

